

Koszalin miastem zielonym

Koszalin znajduje się w krainie przyrodniczo - leśnej i jest prawdziwą 'oazą' przyrodniczo - krajobrazową, a to dzięki ogromnej powierzchni obszarów zajętych przez zieleń oraz wyróżniającą się ciekawą i bogatą szatą roślinną. Na obszarze Koszalina przeważa krajobraz rolniczy, urozmaicony lasami mieszanymi. Miasto zaliczane jest do najbardziej zielonych i czystych ekologicznie miast Polski. Ponad 40% ogólnej powierzchni Miasta zajmują zieleńce i parki oraz lasy mieszane bogate w buki, polską lianę - wiciokrzew pomorski, cis pospolity, modrzew europejski, dąb bezszypułkowy, jarząb brekinia, brzozę niską oraz bluszcz pospolity i fragment buczyny pomorskiej. Koszalin obejmuje ponad 98 km² malowniczego terenu z 4 parkami w samym sercu miasta oraz z wznoszącą się na wysokość 137 m n.p.m. prastarą Górą Chełmską, pokrytą z dwóch stron gęstym lasem.

[1]

[2] Miasto nasycone zielenią, w którym istnieje wiele zielonych skwerów, na wschodzie kończy się w/w lasem Góry Chełmskiej, stanowiącym przyrodniczy obszar rekreacyjno-wypoczynkowy z wieloma alejkami spacerowymi, ścieżką edukacyjno-przyrodniczą, parkiem linowym i wieżą widokową (wysokość 31,5 m.), z której rozciąga się wspaniała panorama Koszalina i okolic, aż po Morze Bałtyckie. Częściowo w granicach Miasta leży rezerwat ornitologiczny „Jezioro Lubiatowskie”, obejmujące swym zasięgiem 300 ha wód i 70 ha bagien. Miasto okalają również rezerваты „Jezioro Parnowskie” i rezerwat glebowy „Bielica” a od północy miasta brzegi Jeziora Jamno (9 pod względem wielkości jezioro w Polsce). Na najbardziej cennych przyrodniczo terenach

wokół Koszalina utworzony został obszar chronionego krajobrazu pn. Koszaliński Pas Nadmorski.

Na podmokłych terenach, w pobliżu południowo zachodniego i południowego brzegu Jeziora Jamno występują lasy i bory bagienne na obszarze zwanym Wielki Łęg z rzadkim na terenie Pomorza zespołem z woskownicą europejską. W bliskości j. Jamno znajdują swoje siedliska przedstawicieli fauny i flory, podlegający ochronie całkowitej bądź częściowej, w tym przedstawiciele gromady ptaków m.in. orzeł bielik, czapla siwa, płazów: żaba śmieszka i flory - m.in.: kruszczyk szerokolistny, Storczyk - kukułka szerokolistna, wiciokrzew pomorski, kalina koralowa, lilia bulwkowata.

Koszalin - Miasto Zielone i gmina przyjazna środowisku - słynie z pięknych parków i czystej wody. Miasto dysponuje 7 parkami spacerowo - wypoczynkowymi i 34 zieleńcami (w tym 5 parków i 2 zieleńce wpisane do rejestru zabytków) oraz 2 rezerwatami przyrody i ogrodami działkowymi, okalającymi Miasto.

Przez środek Miasta ciągnie się zabytkowy Park im. Książąt Pomorskich, w którym większość stanowią liczące kilkadziesiąt i kilkaset lat drzewa, z których wiele uznano za okazy pomnikowe. Ponadto występują duże skupiska zieleni w postaci kompleksu lasów państwowych i lasu komunalnego - jako obszar chronionego krajobrazu, rezerwatu przyrody, zespołu przyrodniczo-krajobrazowego, cmentarza, ogrodów, zieleńców, zieleni osiedlowej i zieleni przyulicznej.

Najładniejszym i najpopularniejszym jest **Park Książąt Pomorskich 'A'** o powierzchni 6,70 ha, w tym staw i rzeka Dzierżęcinka o pow. 1,50 ha. Park stanowi część zwartej ciągu zieleni, przebiegającego przez Miasto od ulicy Rzecznej - do ulicy Kutrzeby. Czas powstania określa się na lata 1602-1816. Zakończenie zagospodarowania datuje się na lata 1933-1934. Na terenie parku znajdują się najpiękniejsze i najstarsze drzewa Koszalina. Wśród rodzimych drzew wielkie zainteresowanie wzbudza klon jawor o silnie rozwiniętej, tarasowatej nasadzie pnia. Jest to najstarsze drzewo Koszalina, pozostałość ogrodu zamkowego sprzed 300 lat. Występują tutaj liczne gatunki obcego pochodzenia m.in. korkowiec amurski, tuż przy nim rośnie jedyny w Koszalinie egzemplarz magnolii drzewiastej. Unikatem na skalę całego Miasta jest cypryśnik błotny oraz miłorząb dwuklapowy, który jest jednym z dwóch okazów znajdujących się na terenie Miasta, a także aleja platanów klonolistnych. Ogółem wyróżniamy 124 gatunków i odmian drzew i krzewów.

Park im. Książąt Pomorskich 'B'. Park zajmuje pow. 3,65 ha i stanowi najbardziej na południe wysuniętą część zwartej ciągu zieleni, przebiegającego przez Miasto od ul. Rzecznej do ulicy Kutrzeby. W parku wyróżnia się 91 gatunków i odmian drzew oraz krzewów, wśród których występują ciekawe i rzadkie gatunki m.in. dąb szypułkowy odm. stożkowa, korkowiec amurski, wierzba babilońska oraz orzech czarny - jeden z wielu pomników przyrody.

Drugim pod względem wielkości jest **Park przy Amfiteatrze** o pow. 8,12 ha, zajmujący wzniesienie morenowe po wschodniej stronie doliny rzeki Dzierżęcinki. Obecne założenia krajobrazowe parku datuje się na I poł. XIX wieku. Występuje tutaj 72 gatunki i odmiany drzew, wśród których wyróżniamy: lipy, jesiony wyniosłe, klony ginnala, buki, derenie jadalne, dęby szypułkowe, jałowce sawina, żywotniki zachodnie odm. wyprostowana, berberysy. Najstarsze zadrzewienie (60-120 lat) występuje w części wschodniej parku. Najokazalszy dąb, uznany za pomnik przyrody o obwodzie 405 cm, rośnie przy amfiteatrze.

Park nad rzeką Dzierżęcinką - Dendrologiczny. Park zajmuje pow. 7,74 ha i stanowi najbardziej na północ wysuniętą część zwartej ciągu zieleni, przebiegającego przez Miasto w dolinie rzeki Dzierżęcinki. W parku znajduje się zabytkowy stary młyn oraz wiele ciekawych gatunków drzew m.in. klon japoński, kalina sztywnolistna i wiele odmian świerków i drzew liściastych, tworzących oryginalną kompozycję z poprzednich lat.

Park im. Tadeusza Kościuszki - dzieje powstania sięgają początku XIX wieku i są związane z historią cmentarza, który założono w kwietniu 1819 roku, zwany był Starym Cmentarzem. Pochowano tam zasłużonych obywateli XIX-wiecznego Koszalina. Następnie cmentarz przebudowano na park miejski. Zajmuje pow. 7,51 ha i stanowi północno-wschodni fragment dużego, zwartej ciągu zieleni miejskiej. W zadrzewieniu tego parku wyróżniają się dwie aleje lipowe oraz 72 gatunki i odmiany drzew oraz krzewów a także „Aleja Dębów Pamięci” utworzona w 2006 r., którą stanowi 25 młodych dębów uroczyste posadzonych przez prezydentów miasta, którzy sprawowali władzę w Koszalinie od 1973 r. Najstarsze zadrzewienie (60-160 lat) występuje w części wschodniej i północnej parku oraz na obrzeżach łąki parkowej.

Jezioro Lubiatowskie znajduje się w obszarze dwóch gmin: gminy miejskiej Koszalin i gminy Manowo. Leży na równinie Białogardzkiej w odległości około 6 km od centrum Koszalina, na 54°09'8" szerokości geograficznej północnej i 16°16'6" długości geograficznej wschodniej. Od strony północnej i wschodniej otoczone jest wzgórzami morenowymi.

Jezioro jest płytkim zbiornikiem polodowcowym o powierzchni 296 ha i maksymalnej głębokości 2,4 m. Głębokość średnia wynosi zaledwie 0,7 m. Jest to jezioro o dość zmiennym poziomie wód, związanym przede wszystkim z porami roku, zaliczane jest do jezior eutroficznych. Przez jezioro przepływa rzeka Dzierżęcinka. Prawie całe jezioro pokryte jest mułem o znacznej miąższości. W 1956 r. utworzono rezerwat przyrody o nazwie Jezioro Lubiatowskie w celu ochrony miejsc lęgowych ptactwa wodno-błotnego. Bezpośrednie otoczenie jeziora stanowią tereny podmokłe w znacznej części zmeliorowane i są to pola uprawne i bagniste łąki.

Rezerwat Jezioro Lubiatowskie został utworzony już w 1956 roku na powierzchni 370 ha. Jezioro, jak i przyległe obszary, charakteryzują się gatunkowym bogactwem faunistycznym i florystycznym. Na obszarze tym gniazduje 35 gatunków ptaków, a 48 odwiedza jezioro podczas przelotów. Spotyka się tu m.in. łabędzia niemego, perkoza dwuoczkowego, czajkę czy bekasa krzyka. Teren ten posiada dużą ilość różnorodnych siedlisk i jest miejscem wegetacji ponad 374 gatunków roślin.

Rezerwat glebowy 'Bielica' o pow. 1,30 ha leży u podnóża północno - zachodniego zbocza Góry Chełmskiej. Ochroną objęta jest zbielicowana gleba, położona na glinie głębokiej, a ukształtowana została bez udziału wód gruntowych, z lekkich osadów żwirowo - piaszczystych. Powierzchnię glebową porasta bór sosnowy. Gleba bielicowa pozostawiona sobie jest dokumentem naturalnych gleb polodowcowych Pomorza i ścisłym rezerwatem.

Zespół przyrodniczo - krajobrazowy 'Wąwozy Grabowe' - położone są w północno - wschodniej części Koszalina, pomiędzy ulicami Wąwozowa - Wyki, Próchnika - Staszica (od południa), Langego (od wschodu). Jest to jedyny tego typu obiekt na terenie Miasta, wyróżniający się mocno urozmaiconym ukształtowaniem terenu (rzeźbą terenu) i związanym z tym układem roślinności. Wąwozy stanowią naturalną 'mini zlewnię' wód opadowych pobliskich gruntów. Porasta je bujna szata roślinna, głównie drzewiasta z silnie wykształconą warstwą podszytów. Powierzchnie nie pokryte drzewostanem porasta najczęściej tarnina oraz inne krzewy. Na terenie wąwozów znajduje się silnie zróżnicowana gatunkowo flora naczyniowa. Znaleźć tu można rzadkie objęte ochroną rośliny takie jak : kruszczyk szerokolistny, marzanka wonna, konwalia majowa, bluszcz, którego kwitnące okazy na tym terenie występują bardzo licznie. Usytuowanie wąwozu pomiędzy osiedlami mieszkaniowymi sprawia, że jest to doskonałe miejsce rekreacji i wypoczynku.

Obszar chronionego krajobrazu - 'Koszaliński Pas Nadmorski' o powierzchni 48,33 ha obejmuje pas wybrzeża morskiego różnej szerokości (do kilkunastu kilometrów w głąb lądu) i długości około 85,5 km (w tym Miasto Koszalin). Obszar ten znajduje się na lekko pofałdowanym terenie, z większymi wzniesieniami w okolicy Ustronia Morskiego i Koszalina. 'Koszaliński Pas Nadmorski' obejmuje obszary przymorskie, ogarnia swym zasięgiem wiele miejscowości, w tym także część Koszalina, wchłaniając w

swoje granice dwa duże kompleksy leśne, znajdujące się na północnym wschodzie i północnym zachodzie Miasta, w tym las porastający Wzgórze Chełmskie, składające się głównie z buczyny pomorskiej.

W granicach administracyjnych Miasta znajduje się również użytki ekologiczne. Tereny te objęte są ochroną ze względu na starodrzew lub unikatowy układ biocenotyczny. Obszary te charakteryzują się niezwykle bogatą florą naczyniową szczególnie obfitującą w gatunki rzadkie, objęte całkowitą lub częściową ochroną gatunkową. Największym bogactwem gatunkowym cechuje się bagno oraz rosnące tam gatunki unikatowe m.in. rosiczka okrągłolistna, bagno zwyczajne, bażyna czarna, czermień błotna, wrzosiec bagienny, żurawina błotna oraz modrzewica pospolita.

Obszar Miasta Koszalina jest prawie całkowicie związany ze zlewnią rzeki Dzierżęcinki. W południowo-wschodniej części Miasta znajduje się Jezioro Lubiatowskie, przez które przepływa Dzierżęcinka (26 km). Długość rzeki od Jeziora Lubiatowskiego do ujścia w Jeziorze Jamno wynosi 19 km. Od strony południowej znajdują się niewielkie odcinki całkowicie uregulowanej rzeki Raduszki, która jest dopływem rzeki Czarnej, znajdującej się w dorzeczu Radwi (dopływ Parsęty). Od strony północnej na terenie Miasta płynie ciek bez nazwy, wpadający do rzeki Unieść, przechodzący przez spory kompleks ogródków działkowych mieszczących się przy ulicy Władysława IV. Dawne strumienie – prawobrzeżne dopływy Dzierżęcinki, spływające ze skłonu Góry Krzyżanki są uregulowane i na obszarach zabudowanych Miasta Koszalin ujęte kolektorem. Zachował się jedynie dopływ biegnący przez miejscowość Dzierżęcino. W północnej części Miasta znajduje się jeszcze niewielki lewobrzeżny dopływ Dzierżęcinki o nazwie Glinianka.

Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Lasy Mścickie” jest kompleksem leśnym położonym przy północno-zachodniej granicy miasta. Celem ochrony tego terenu jest zachowanie siedlisk i gatunków chronionych oraz walorów krajobrazowych kompleksu leśnego o wysokiej bioróżnorodności. Zespół stanowi kompleks leśny wraz malowniczymi, głęboko powcinanymi jarami z ciekami wodnymi, oraz licznymi oczkami śródleśnymi. Znajdują się w nim również dobrze wykształcone duże płaty żyznej buczyny niżowej i kwaśnej buczyny niżowej. W zagłębieniach terenu i dolinach cieków znajdziemy łągi jesionowo-olszowy i wiązowo-jesionowy, a także liczne, choć w rozproszeniu, olesy porzeczkowy i torfowcowy. Większość wymienionych siedlisk objętych jest ochroną prawną w Polsce. Do najliczniej występujących gatunków chronionych należą: marzanka wonna, pierwiosnek wyniosły i lekarski, przylaszczka pospolita, bluszcz pospolity, wiciokrzew pomorski, porzeczką czarna, kruszyna pospolita, kalina koralowa, buławnik mieczolistny oraz roślina cenna dla Pomorza rześl wiosenna.

„Lasy Mścickie” to przede wszystkim ostoja zwierzyny płowej (dzik, jelen, sarna), drobnych gryzoni (baza żerowiskowa ptaków drapieżnych) oraz nietoperzy. Miejsce bytowania i rozrodu żab brunatnych: moczarowej i trawnej oraz jaszczurek zwinki i żyworodnej, padalca i zaskrońca. Miejsca lęgowe żurawia, strumieniówki i świerszczaka, obserwowano tu także jastrzębia i myszołowa zwyczajnego. Z bezkręgowców: motyle (bielinek rzepnik, latolistek cytrynek) i ważki (świtezianka błyszcząca i dziewica, żagnica wielka).

„Lasy Mścickie” stanowią jeden z trzech elementów korytarza ekologicznego o znaczeniu krajowym wyodrębnionego na terenie miasta Koszalin, łączącego Wybrzeże Bałtyku z Pojezierzem Kaszubskim. Pozostałymi dwoma są kompleks Góry Chełmskiej oraz rzeka Dzierżęcinka, łącząca Jezioro Lubiatowskie z Jeziorami Jamno.

/ informacje pochodzą z folderu Koszalin zielone miasto- między morzem a jeziorami- wydany w 2010 r. Folder przygotowany na podstawie:

- opracowania Zuzany Sugier- głównego specjalisty ds. zieleni Zarządu Dróg Miejskich w

Koszalinie,

- waloryzacji przyrodniczej Gm.Będzino
- waloryzacji przyrodniczej miasta Koszalina

Adres źródłowy: <https://www.koszalin.pl/pl/page/koszalin-miastem-zielonym-0>

Odnosiniki

[1] https://www.koszalin.pl/pl/Koszalin_miasto_zielone/Mapka_Koszalin_zielone_miasto

[2] https://www.koszalin.pl/sites/default/files/pliki/Turystyka/mapka_koszalin_zielone_miasto.jpg